

Nõukogu järeldused Valgevene kohta

1. Tuletades meelde nõukogu 31. jaanuari 2011. aasta, 20. juuni 2011. aasta, 23. märtsi 2012. aasta ja 15. oktoobri 2012. aasta järeldusi, rõhutab nõukogu, kuivõrd oluliseks ta peab suhteid Valgevene Vabariigi ja selle rahvaga.
2. Samal ajal on nõukogu endiselt mures inimõiguste olukorra pärast Valgevenes ja tuletab meelde, et ELi ja Valgevene suhted peaksid tuginema ühistele väärtustele, eelkõige inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi põhimõtte austamisele.
3. Nõukogu tunnustab Valgevene kahe viimase aasta jooksul astunud samme, nagu Valgevene proaktiivne osalemine idapartnerluses ja moderniseerimise küsimuste vaheetapis, ELi ja Valgevene vahelise inimõiguste alase dialoogi jätkamine, viisalihtsustuslepingu, tagasisivõtulepingu ja liikuvuspartnerluse üle läbirääkimiste alustamine, aktiivse koostöö tegemine digitaalsete turgude harmoniseerimiseks ja energiasektori varase hoiatuse mehhanismi koostöökorra allkirjastamine, mis aitaksid parandada ELi ja Valgevene suhteid. Nõukogu hindab ka Valgevene konstruktiivset rolli piirkonnas.
4. Kõigi allesjäänud poliitvangide vabastamine 22. augustil 2015 oli samm, mille astumist oli EL järjekindlalt pikka aega nõudnud. Vastusena vangide vabastamisele ja 11. oktoobri 2015. aasta presidendivalimistele, mis toimusid vägivallavabas keskkonnas, ning võttes arvesse ELi ja Valgevene suhete üldist seisu, nõustus nõukogu 2015. aasta oktoobris enamiku piiravate meetmete peatamisega neljaks kuuks.
Nõukogu tunnistab, et ELi ja Valgevene suhted võiksid areneda veelgi positiivsemas suunas ning et tõhusamad teabekanaliid aitaksid saavutada paremat edasiminekut paljudes valdkondades.
5. Sellega seoses lepib nõukogu kokku, et EL ei pikenda piiravaid meetmeid 170 isiku ja kolme ettevõtja suhtes, kelle loetellu kandmine on praegu peatatud. Peale selle lepib nõukogu kokku, et relvaembargot ja piiravaid meetmeid nende nelja isiku suhtes, kes on loetellu kantud seoses kahe opositsioonipoliitiku, ühe ärimehe ja ühe ajakirjaniku seni lahendamata kadumisega, pikendatakse 12 kuuks.
6. Pidades silmas Valgevene 2016. aasta parlamendivalimisi, kutsub nõukogu Valgevene ametivõime tungivalt üles kiirelt tegutseda vastavalt OSCE/ODIHRi 11. oktoobri 2015. aasta presidendivalimiste läbiviimise kohta koostatud lõpparuande soovitudele, sh õigusliku ja menetlusliku raamistiku kohta. Nõukogu tervitab Valgevene üha suuremat avatust koostööks ja dialoogiks OSCE/ODIHRiga. Nõukogu tuletab meelde, kui oluliseks peab ta selles valdkonnas toimuvaid positiivseid arenguid ning inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi põhimõtte austamist Valgevenes.
7. Nõukogu mõistab hukka surmanuhtluse kohaldamise Valgevenes ja taunib eelkõige kaht hiljuti määratud surmanuhtlust ning kutsub Valgevene ametivõime üles kehtestama moratooriumi esimese sammuna surmanuhtluse kaotamise suunas.
Nõukogu jääb ootama tulevasi 2016. aastaks kavandatud ekspertide ja avalikke üritusi surmanuhtluse teemal.
Nõukogu kordab oma üleskutset endiste poliitvangide kodaniku- ja poliitiliste õiguste taaskoostööks ning rõhutab vajadust tagada kogunemis- ja ühinemisvabadus, sh lubada poliitiliste ja kodanikuühiskonnaorganisatsioonide registreerimist. Nõukogu rõhutab, kui oluline on elujõuline kodanikuühiskond riigi sotsiaalseks ja majanduslikuks heaoluks, ning kutsus Valgevene ametivõime üles lubama kodanikuühiskonna aktiivsemat osalemist valitsuse poliitika üle peetavates aruteludes. Lisaks kutsus nõukogu Valgevene ametivõime üles eemaldama kõik vaba ja sõltumatu meedia toimimise takistused, sh võimaldades uute meediaväljaannete registreerimist ja ajakirjanike akrediteerimist. Nõukogu kutsus Valgevenet lisaks üles austama rahvusvahemuste hulka kuuluvate isikute õigusi. Nõukogu jätkab sellega seoses Valgevene olukorra tähelepanelikkust jälgimist.
8. Nõukogu tervitab ELi ja Valgevene vahelise inimõigustealase dialoogi jätkamist ning jääb ootama selle järgmist vooru, mille võrreldavaks lubas Valgevene olla hiliskevadel Minskis. Koos Valgevene osalemisega 2015. aasta inimõiguste olukorra üldises korrapärases läbivaatamises tähistavad need sündmused positiivset arengut ja nõukogu julgustab Valgevene ametivõime jätkama tööd nendes valdkondades ning kutsus Valgevenet üles seda tegema kodanikuühiskonna abiga.
EL kutsus Valgevenet samuti üles võtma ÜRO lepingu alusel loodud organite tehtud soovitude järelmeetmeid ning tegema igakülgset koostööd ÜRO erimenetlustega, sh Valgevene inimõiguste olukorraga tegeleva ÜRO eriraportööri, ja muude mehhanismidega. Nõukogu julgustab Valgevenet tihendama koostööd Euroopa Nõukoguga eesmärgiga saada selle täieõiguslikuks liikmeks.
Nõukogu kordab ELi soovi aidata Valgevenel täita demokraatlikumaks riigiks muutumise ja inimõiguste täieliku austamise kohustusi ja jääb ootama nende teemade peatset arutelu kahepoolsel tasandil.
9. Nõukogu kordab oma kindlat kavatsust tugevdada ELi suhtlust Valgevene rahva ja kodanikuühiskonnaga. ELi jaoks on äärmiselt olulised paremad inimestevahelised kontaktid Valgevenega, millele aitavad kaasa sellised programmid nagu Erasmus+, ning ta jääb ootama kiiret läbirääkimiste lõpetamist ning viisalihtsustuslepingu, tagasisivõtulepingu ja liikuvuspartnerluse allkirjastamist.
10. Nõukogu kinnitab veel kord, et heanaaberlikud suhted ja piirkondlik koostöö on ELi ja Valgevene vahelise koostöö tõhustamise olulised elemendid. Tuletades meelde oma 20. juuli 2015. aasta järeldusi energiadiplomaatia kohta, kordab nõukogu, kui oluline on tagada tuumaohutus ka väljaspool ELi piire, ja kutsus Valgevenet üles tegema selles küsimuses konstruktiivset koostööd asjaomaste rahvusvaheliste asutustega.
11. Nõukogu jääb avatuks ELi ja Valgevene suhete edasisele arengule ja järgmiste sammude astumisele, et edendada poliitilisi suhteid ja sektoripõhist koostööd asjaomases kontekstis. Nõukogu tervitab komisjoni kavatsust alustada sel aastal Valgevenega mestimise vormis koostööd. Nõukogu rõhutab Euroopa naabruspoliitika läbivaatamise olulisust ning märgib, et Valgevene puhul on hea võimalus diferentseeritud lähenemisviisi rakendamiseks. Seetõttu otsustas nõukogu kiirendada nende meetmete rakendamist, mille eesmärk on parandada ELi ja Valgevene vahelist koostööd mitmes majanduse, kaubanduse ja abiga seotud valdkonnas eesmärgiga ajakohastada Valgevene riiki ja selle majandust Valgevene elanike hüvanguks, sh pidades silmas ühinemist WTOga ja tehes koostööd rahvusvaheliste finantsinstitutsioonide, eelkõige Euroopa Investeeringuspanga ning Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupangaga vastavalt nende asjaomastele volitustele. Nõukogu julgustab Valgevenet samuti kiirendama hädavajalike majandusreformide läbiviimist. Valgevene astunud konkreetsed sammud universaalsete põhivabaduste, õigusriigi põhimõtte ja inimõiguste austamiseks on võtmetähtsusega ELi Valgevene-suunalise poliitika tuleviku kujundamisel.

12. Nõukogu jälgib jätkuvalt ELi-Valgevene koordinatsioonirühma tööd moderniseerimise teemadel peetavate konsultatsioonide vaheetapi järelmeetmena, samuti inimõiguste küsimustes tehtavat tööd, ning jääb ootama kodanikuühiskonna kaasamist.

Press office - General Secretariat of the Council of the EU

Rue de la Loi 175 - B-1048 BRUSSELS - Tel.: +32 (0)2 281 6319

press@consilium.europa.eu - www.consilium.europa.eu/press